

11. Ha a közzgazdálkodás helyesen és értelmesen vezetetik, a legénység közétkezési vagyona annyira gyarapodhatik és oly előnyös helyzetbe juthat, hogy még a szolgálatba menő őrsjáratok is egy adag kenyér és hussal vagy szalonnával lesznek elláthatók és akkor éretik el ezen intézkedésnek legüdvösebb eredménye, hogy t. i. a szolgálatba menő legénység minden kísértéstől menten a legritkább esetben fogja étkezés végett a korcsmákat felkeresni s azon kellemetlenségeknek és büntetéseknek sem lesz kitéve, melyeket a korcsmai látogatás oly gyakran maga után vonni szokott.

12. Minden őrsnek oda kell törekednie, hogy közzgazdálkodásának vagyona a résztvevő tagok legalább is három havi betétösszegét elérje, a mely aztán tovább fejlesztendő, hogy idővel lehetőleg a hat havi betétek összegét is elérje.

Például: egy 5 nőtlen egyénből álló őrs közzgazdálkodásának legkisebb vagyona — 40 kr. napi betét mellett — 180 forint, míg legnagyobb vagyona 360 forint értéket képviselhet.

Ezen maximalis vagynonon felül netalán összegyűlt pénz a résztvevő tagoknak — saját kérelmükre — a szárnyparancsnokság engedélye folytán kiadható.

XV.

Közétkezés.

1. Az őrs élelmezésébe beosztott és ott jelenlevő nőtlen legénység az őrsön tartozik étkezni.

2. Nős csendőrök vagy altisztek és ezek családtagjai csak a nőtlenek beleegyezésével vehetnek részt az őrs közétkezésében.

Ily esetben az étkezés megtéritése a laktanyaszabályok 8. szakasz 93. pontja szerint történik.

3. A közétkezés: reggelire egy jó adag kávé, vagy tej, esetleg kakaó vagy rántott levesből, délire leves, hus mártással, főzelék vagy e helyett felváltva tészta vagy sült husból, vacsorára pedig egy husételből áll.

Ezen ételeknek izletesen készítve, mennyiségre pedig a legjobb étvágygyal bíró ember igényeit is teljesen kielégítőnek kell lenniök.

4. A táplálék nem megfelelő minősége vagy elégtelensége okozója lehet annak, hogy a csendőrök korcsmákban vagy esetleg állásukhoz nem illő helyiségekben keresnek kárpótlást, ennél fogva a közigazdálkodás helyes és értelmes vezetése által oda kell törekedni, hogy senkinek eszébe ne jusson más étkezési helyekre is gondolni.

5. Ha egy őrsön őrsfőzőnő ideiglenesen nem állana rendelkezésre — a mi különben vajmi ritkán fordulhat elő és csak pár napig tarthat — akkor a reggeli, ebéd és vacsora valamely vendéglőből vagy magánházból hozandó a laktanyába, vagy pedig a nőtlen legénység kivételesen az őrsön levő nős altiszt vagy csendőrrel is étkezhet.

6. Minden étkezéshez az asztal a szakácsné által megterítendő.

E célból minden őrsön legalább két fehér asztalterítő, minden csendőr részére két-három tányér, egy ivópohár, ezenfelül egy közös só- és paprikatartó és egy korsó vagy palaczk viznek, a közigazdálkodás terhére beszerzendő. Az étkezéshez még szükséges csinos evőeszközzel (legszebb és legczélszerűbb a china-ezüst evőeszköz) és két-három darab fehér asztalkendővel minden csendőrnek rendelkeznie kell. Az asztalteríték mindig tiszta legyen.

7. Az őrök közétkezéseiben idegen személyek rendszerint részt nem vehetnek.

8. A csendőrségi tiszteknek saját személyükre és netán velük levő szolgáljukra nézve meg van engedve, hogy a laktanyában szálljanak be és ott étkezhesse- nek. Ezen engedély azonban csak ott veendő igénybe, a hol egyéb tisztességes (átvonulási) szállás és meg- felelő étkezés egyáltalában nem kapható.

9. A tiszt az őrsirodában szállásolandó el; a netán vele utazó szolgálja a laktanyában csak akkor nyerhet elszállásolást, ha erre az őrlegénységtől el- különített helyiség áll rendelkezésre. Ily szolgálkat a csendőrlegénységi szobákban elhelyezni és számukra csendőrlegénységi ágyat igénybe venni nem szabad.

A csendőrtisztek a laktanyában igénybe vett, minden éjjeli szállás után az átvonulási díjat (26, illetve 35 krt) az illető őr gazdasági átalányába be- fizetni tartoznak. Szolgák után minden éjjelre $1\frac{5}{10}$ kr. átvonulási szálláspénz fizetendő az említett átalányba.

10. Ha a csendőrtisztek a laktanyában étkeznek is, de csakis azon ételekből, melyek a legénység szá- mára készítették: reggeli, ebéd- és vacsoráért a törzs- tisztek 1 frt 20 krt, a főtisztek pedig 80 krt fizetnek naponta az illető őr közzgazdálkodásába.

11. A tiszt szolgák a csendőrlegénységgel egy asztalon nem étkezhetnek, ezeknek az étkezés külön helyiségben vagy a konyhában szolgáltatandó ki. A tiszt szolga étkezéseért a napi betét térítendő meg a közzgazdálkodásnak.

12. A csak részbeni étkezésért a megtérítés a fennebbi összeg következő arányában eszközözlendő:

reggeliért	$\frac{2}{10}$,
ebédért	$\frac{5}{10}$,
vacsoráért	$\frac{3}{10}$.

Minden külön megrendelt ételért az ár külön számítandó fel és térítendő meg.

13. Kiszolgálatra és a ruhatisztításra csakis az őrsbeli cselédek vehetők igénybe; a csendőrök ily szolgálatra nem alkalmazhatók.

14. Az irodákba alkalmazott csendőrlegénység, valamint a szárny székhelyén netán első kiképzés alatt álló — de nem a tanosztályban összpontosított — próbacsendőrök és oktató altisztek, végre más oly legénység, kik külszolgálatot nem teljesítenek, de az őr közöttetésében résztvesznek, a meghatározott napi betétén felül naponta még 5 krt tartoznak a közigazdálkodásba fizetni.

15. A járőrök étkezésére nézve a következők állapíttatnak meg:

a) Helyi szolgálatban álló legénység a napi étkezésben ép úgy részesítendő, mint a laktanyában levő legénység; ily szolgálatban levő legénység étkezés céljából lehetőleg felváltandó.

b) Azon szolgálatban levő csendőrök részére, kiknek bevonulása délután 2 órára várható, az őket illető ebéd szintén elkészítendő és megérkezésükkor kiszolgáltatandó.

c) Ha járőrök váratlanul s közvetlenül ebéd előtt vonulnak be, akkor az ebéd megfelelően szaporítandó, esetleg egy tál étellel kiegészítendő. Ha pedig bevonulásuk délután 2 óráig történt meg, akkor azok a helyi viszonyokhoz és a közigazdálkodás élelmi czikkeinek készletéhez képest rögtönzött ebédvel látandók el, melyhez — különösen téli időben — leves (rántott) is készítendő.

d) A szolgálatban levő azon csendőrök részére, kiknek bevonulása esti 9 óráig várható, az őket megillető

vacsora a honnlevőkével szintén elkészítendő és részükre fentartandó.

Ha a járőrök váratlanul és közvetlenül a vacsora előtt vonulnak be, akkor a vacsora megfelelően megszaporitandó; ha pedig bevonulásuk a vacsora után esti 9 óráig történt, akkor részükre rögtönzött vacsora készítendő, esetleg hideg étellel (hideg hús, kocsonya, szalonna stb.) látandók el.

e) A szolgálatban álló azon csendőrök részére, kiknek bevonulása délelőtt 9 óráig várható, a reggeli elkészítendő és elteendő; váratlanul bevonuló vagy idegen őrsökről érkező járőrök részére d. e. 9 óráig a reggeli, ha azt kívánják, elkészítendő és kiszolgáltatandó.

f) Idegen őrsbeli csendőröket — mivel nekik étkezés végett a laktanyából eltávoznik nem szabad — köteles az őrs a közigazdálkodásból az előbb felsorolt pontokban foglalt módozatok szerint élelemmel ellátni, míg ellenben az illető csendőrök tartoznak az ellátásért a közigazdálkodás pénztárába a következő árakat megtéríteni:

ebédért a napi betét $\frac{5}{10}$ részét,
 vacsoráért a napi betét $\frac{3}{10}$ részét,
 reggeliért a napi betét $\frac{2}{10}$ részét.

g) A külszolgálatban távollevők a közétkezési napi betétből — hónap közben — mit sem kaphatnak ki.

Minden hónap végén azonban, a midőn a havi szolgálati órák összegeztetnek, a közigazdálkodásban résztvevő mindazon altiszteknek és csendőröknek, a kik havi 240, illetve 248 órán felül teljesítettek szolgálatot, ezen időn túl teljesített minden teljes 24 órai szolgálat után egy-egy napi étkezési betét — 8 krajczár levonással, mely összeg a szakácsné bérére,

valamint fűtés és világításra a közzgazdálkodás pénztárában visszatartandó — visszafizetendő.

XVI.

Igény a közzgazdálkodási vagyronra.

1. A közzgazdálkodásból beszerzett konyhaberendelési tárgyak, továbbá a kert, esetleg a föld megmunkálásához szükséges és egyéb gazdasági eszközök külön leltárban nyilvántartandók.

A félíven szerkesztett leltár a gazdálkodási könyv utolsó lapjához fűzendő vagy ragasztandó, hogy azt minden előljáró és a közzgazdálkodásban résztvevő tag bármikor megtekinthesse.

Említett tárgyak — tekintettel arra, hogy a közzgazdálkodások a kórházakban ápoltság legénység zsoldjának egy része, valamint a gazdasági átalányból átutalt összegek által is gyarapíttatnak — az órs közzgazdálkodásainak törzsvagyonát képezik, ennek folytán ezek becslés alá nem vonhatók, tehát ezen tárgyak értéknyadára a gazdálkodásban résztvevőknek nincsen igénye.

E tárgyak utánpótlásáról és jókarbantartásáról a közzgazdálkodás tartozik gondoskodni.

2. Ha valaki a gazdálkodás tagjává lesz vagy abból kilép, akkor az alább felsorolt cikkek készlete megbecsülendő.

A becslésről az *D*) melléklet szerinti »Becslési *J*) melléklet. jegyzőkönyv« veendő fel.

Ezen jegyzőkönyv egy ívre szerkesztendő, melynek 3. lapoldalán azon esetben, ha a belépő új tag a közzgazdálkodásba részleteket fizetni tartozik, a csatolt *K*) melléklet szerinti »Befizetési ív« szerkesztendő. *K*) melléklet.

Becsülés alá a következők veendőik:

- a) az élelmi cikkek;
- b) a sertések;
- c) a baromfi;
- d) a kerti és esetleg a mezei vetemények és végre
- e) a tüzelő anyag.

Ezek becsértékéhez a közigazdálkodás készpénze és az egyes résztvevők esetleges tartozása hozzáadandó, míg a közigazdálkodás netáni tartozása levonandó.

Az így nyert összeg annyi részre osztandó, a hány tag a közigazdálkodásban résztvesz. Ezen hányad képezi a kilépő tagnak kifizetendő és az új belépő tag által befizetendő pénzüsszeget. A közigazdálkodási vagyon megbecsülésénél a legnagyobb lelkiismeretességgel kell eljárni. A becslést az étkezési bizottság — a közigazdálkodás kötelékéből távozó vagy az abba újonnan belépő tag jelenlétében — eszközli.

3. Azon élelmi cikkekénél, melyek az őr által pénzen szereztettek be, a bevásárlási ár, míg azoknál, a melyek az őr által termeltettek, a becslés idejében fennálló piaci árak képezik a becsértéket.

4. A vett sertéseknél a vételár és a sertések által elfogyasztott élelmi cikkek ára számítandó fel, míg az őr által tenyésztett és felnevelt sertéseknél, nemkülönben a készletben levő sertéshús, sonka, kolbász és zsirnál a mindenkori piaci árak tekintendők becsértéknek.

5. A baromfi értéke a piaci árak szerint számítandó ki.

6. A kerti vagy mezei vetemények megbecsülésénél, ha azok még a földben vannak, csak a bevetett mag értéke és a munkáltatási díj veendő számításba. Ha azonban ezen vetemények már behordattak, azok rendes piaci ára képezi a becsértéket.

7. A tüzelő anyag megbecslésénél csak a beszerzési és fuvarozási díj, a tüzelőfánál ezen felül a felvágatás is számítandó.

Magától értetődik, hogy mindezek becsértéke csak a tényleg meglevő készletekre számítandó ki.

8. Az első elméleti kiképzés alatt álló próbacsendőröknek, akár külön vezetnek közzgazgálkodást a tanosztályban, akár pedig az őrs legénységével étkeznek, a közzgazdálkodásból osztalékra nincsen igényük.

9. A tanosztály-parancsnokságnál a próbacsendőrök részére külön vezetett közzgazdálkodásban elért megtakarítások, ezen közzgazdálkodás törzsvagyonának, mely áll: a főző edényekből és egyéb konyhaszerekből, az asztalteritékből, a szükséges tálak, tányérok, ivóviznek való korsók és poharokból — beszerzésére és fentartására fordítandó. Ha a próbacsendőrök száma egy tanosztálynál a tíz főt meg nem haladja, úgy ezek részére külön közzgazdálkodás nem vezetendő, hanem ily esetben a próbacsendőrök az esetleg azon időben fennálló altiszti iskola tanonczainak, vagy pedig a helyi őrsnek közétkezésében vesznek részt. Ez irányban a kerületi parancsnok határoz.

10. Külszárnyaknál esetleg első elméleti kiképzés alatt álló próbacsendőrök számára külön közzgazdálkodás nem vezetendő, hanem ezek mindig a helyi őrs közétkezésébe osztandók be.

11. Ha egy egyén a kerület kötelékén belül vagy azon kívül egy más őrsre áthelyeztetik, akkor a gazdálkodás azonnal felbecsülendő és az illetőnek követelése azon őrsre, a hová áthelyeztetett, nyugta és ellen nyugta mellett megküldendő.

12. Ha egy nőtlen altiszt, csendőr, vagy próbacsendőr egy őrsre szolgálattétel végett helyeztetik, a

közgazdálkodás még a bevonulás napján, esetleg ha ez későn történt, másnap föltétlenül megbecsülendő.

Kivétel e szabálytól csak akkor lehet, ha az étkezési bizottság tagjai szolgálatban távol vannak, mely esetben a becslés ezek bevonulása után azonnal előveendő.

13. Ha áthelyezés alkalmával az előbbeni őrs által odaküldött közzgazdálkodási követelés az új befizetendő részt meghaladná, a többlet az újonnan belépőnek kifizetendő, ha pedig a megküldött követelés kevesebb lenne az általa befizetendő összegnél, a különbözet zsoldszakonkint 4 koronával törlesztendő. A próbacsendőrök a reájuk eső közzgazdálkodási hányadot zsoldszakonkint 6 koronával törlesztik. Ha a közzgazdálkodás kötelékéből való megválás leszerelés, szökés vagy elhalálozás folytán történik, akkor a közzgazdálkodási hányad a becslési jegyzőkönyvvel együtt a szárnyparancsnoksághoz terjesztendő fel. Az utóbbi két esetben a fogyatékbba jött tagot egy csendőr képviseli a becslésnél.

14. Ha egy altiszt vagy csendőr a kerületi fogdába kerül vagy felülvizsgálatra rendeltetik, vele szintén végleg leszámolandó és a reá eső hányad a becslési jegyzőkönyv kíséretében a szárnyparancsnoksághoz felterjesztendő. Ha leszerelés végett a szárny állomáshelyére bevonult valamely egyén magát mégis tovább szolgálni kötelezi, közzgazdálkodási követelése a szárnyparancsnokság részéről azon őrsre küldendő, a hová beosztott.

15. Azon esetben, ha egy őrs közzgazdálkodásából megvált tag jutalékának kifizetésére elegendő pénz a gazdálkodásban nem volna, — úgy — egyelőre csak annyi fizetendő ki, illetve küldendő át az új őrsre, vagy ter-

jesztendő fel a szárnyparancsnoksághoz, a mennyi épen nélkülözhető.

16. A közigazdálkodási hányad azonnali kifizetése czéljából sertést, baromfit vagy más vagyont eladni nem szabad.

17. A hátralékban maradt jutalék 2—3 hó alatt ugyanannyi részletben föltétlenül törlesztendő s a pénz elküldését tanusító feladó-vevények a becslési jegyzőkönyvhöz ragasztandók. Ha egy más őrre áthelyezett egyénnek utiköltségre szüksége volna, neki a reá eső jutalékból 4—5 frt kifizethető; ezen előleg átvétele a becslési jegyzőkönyv hátlapján az illető által elismereendő s erről az új őrparancsnokság értesítendő.

18. Ha valaki a közigazdálkodás kötelékéből, még mielőtt a reá eső hányadot teljesen befizette volna, megválnak, illetőnek csakis az általa a közigazdálkodásba befizetett összeg fizetendő ki, külön osztalékra tehát nincsen igénye.

19. Ha egy csendőr altiszti iskolába vezényeltetik, vele végleg leszámolandó; közigazdálkodási hányadából kezére 15—20 frt adandó, a többi pénz pedig postatakarékpénztárba teendő és a takarékpénztári könyv a szárnyparancsnoksághoz terjesztendő fel, hol letétiileg kezelendő; az altiszti iskola befejezése után a takarékpénztári könyv, mint az illető egyén közigazdálkodási követelése, azon őrre küldendő, a hová az illető beosztatott.

20. Azon esetben, ha valaki egy őrsről huzamosabb (30 napon felüli) időre (például fürdőkülönítménybe, járványok alkalmával segélyszolgálatra stb.) azzal vezényeltetik el, hogy e szolgálat befejezte után őrseré ismét visszatér, őrseről való távozásakor a közvagyont megbecsülendő, az osztalék azonban az anya-

örsön marad, de postatakarékpénztárba teendő. Az osztalék nem irandó ki a gazdálkodási könyvből, így tehát a takarékpénztári könyvecske készpénznek tekintendő.

Ily vezénylések alkalmával a kilépő tag a cseléd-bérhez a még 14 napon át mint hányadot (8 krt számítva naponta) tartozik az anyaörs gazdálkodásába befizetni. Ha ily egyén vezényeltetési helyén egy örs közétkezésében a rendes napi betét mellett résztvesz, ezen az örsön osztaléokra igénye nincsen, így tehát sem a bevonuláskor, sem a távozáskor a közvagyon becslés alá nem vonandó.

A vezényeltetés befejezése után, midőn az elvezényelt anyaörsére visszatér, a takarékpénztárban levő követelése kiveendő, a közvagyon pedig megbecsülendő és azon esetben, ha távolléte alatt a közvagyon gyarapodott, a reá eső hányadot befizetni, ellenkezőleg ha a vagyon hanyatlott, a távozása alkalmával megállapított követelése és a visszaérkezte alkalmával mutatkozó közvagyon-hányad közötti különbség kezére kifizetendő.

21. Oly vezényléseknél, melyek előreláthatólag 14 napon felül, de 30 napon túl nem tartanak, a közvagyon az illető tagnak távozásakor, valamint visszaérkeztekor megbecsülendő. A követelés nem irandó ki a gazdálkodási könyvből, az, mint készpénz, az anyaörsön marad.

Ily esetekben a vezényelt, ha vezényeltetése alatt élelmezési pótlékban részesült, a fűtő és világító anyaghoz, valamint a cseléd béréhez naponta összesen 8 krt tartozik vezényeltetése tartamára az anyaörsnek fizetni.

Az anyaörsre való visszaérkezése után a megállapított hányadok közötti különbözet az előző pont szerint kiegyenlítendő.

22. Tizennégy napon alul tartó vezényléseknél a közvagyon becslés alá nem veendő.

Ily esetekben, ha az elvezényelt tag élelmezési pótlékot élvez, vezényeltetése tartamára naponta szintén 8 krt fizet az anyaörs közgazdálkodásába.

Ha azonban a vezényeltetés azon okból történt, hogy a vezényelt egy kórházba ment, vagy fenyítés alá került egyént helyettesítsen, akkor a vezényelt egyén anyaörsének közgazdálkodásába a 8 krt nem a vezényelt egyén, hanem azon örs tartozik megfizetni, a mely örsre az illető kiségitéskép rendeltetett.

23. Minden egyén, a ki teljes illetékeinek élvezete mellett szabadságot kap, szabadsága tartama alatt a főzőnő bérére, élelmezésére, a fűtő- és világítóanyagra naponta 10 krt köteles a közgazdálkodásba befizetni.

Tizennégy napig tartó szabadságoknál a közvagyon nem becsülendő meg, azontúl úgy a szabadság megkezdésekor, mint a bevonuláskor a becslés fogantatosítandó. A követelés az örsön marad és az a gazdálkodási könyvből nem irandó ki.

A bevonulás alkalmával netán mutatkozó különbözetek a 20. pont szerint kiegyenlitendők.

24. Időlegesen elvezényelt oly csendőrök, a kik a köztulajdonostárssá válás céljából reájuk eső hányadot még teljesen nem fizették be, törlesztésként vezényeltetésük ideje alatt zsoldszakonkint 4 koronát tartoznak az anyaörs közgazdálkodásába fizetni.

25. A közgazdálkodások helyes és értelmes vezetését minden rangú előljáró ellenőrizni tartozik, különösen pedig a szakaszparancsnok kiváló kötelességei közé tartozik, hogy ezen fontos szolgálati ágazattal behatóan foglalkozzék és annak rendszeres kezelése, fejlesztése, valamint a rendezett állapot fentartása céljából az örsökre megfelelő befolyást is gyakoroljon.

26. Hogy a közigazdálkodások állásáról a szakasz- és szárnyparancsnokok mindig tájékozva legyenek, elrendeltetik, hogy mindazon esetekben, a midőn egy tagnak a közigazdálkodásból való kilépte, vagy egy új tagnak a közigazdálkodásba való belépte folytán a közvagyon becslés alá vétetik, a becslési jegyzőkönyv betekintés végett szolgálati úton az előljáró szárnyparancsnoksághoz felterjesztendő. Ezen jegyzőkönyvek a szakaszparancsnok által átvizsgálандók és az esetleg szükséges észrevételekkel ellátandók. A szárnyparancsnokságok ezen becslési jegyzőkönyveket betekintés után a netán szükséges utasításokkal az őrsökre visszaküldik.

27. Ezen esetről-esetre előforduló becsléseken kívül a közigazdálkodások minden három hónapban és pedig márczius, június, szeptember és deczember végével megbecsülendők és a becslési jegyzőkönyvek, melyekben az egyes tagokra eső hányad is feltüntetendő, szintén szolgálati úton a szárnyparancsnokságokhoz felterjesztendőek. A deczember havában felterjesztett ily jegyzőkönyvekhez az őrs közigazdálkodásainak törzsvagyonáról vezetett leltár másolata is mindenkor csatolandó.

A szakasz- és a szárnyparancsnokok ezen becslési jegyzőkönyvekből a vagyonértéket egy kimutatásba (lásd 129. lapon levő mintát) mindannyiszor bevezetik, ez által tehát alárendelt őrsök közigazdálkodási vagyonának állapotáról mindig tájékozva lesznek.

Ezen jegyzőkönyvek a szárnyparancsnokságnál őrsönként összerakva gyűjtendőek és az év végével egy szám alatt irattározandók.

Magától értetik, hogy ezen jegyzőkönyvek alapján, a hól szükséges, úgy a szakasz, mint a szárnyparancsnokok a kellő intézkedéseket megtenni tartoznak.

28. Figyelem fordítandó arra is, hogy a közigazgatások törzsvagyona a kellő eszközökkel rendelkezzenek és hogy ezek jókarban tartassanak, a szükséghez képest kiegészítsenek és pótoltsanak.

Ha a közigazgatás helyesen, értelmesen és eredményesen vezetetik, akkor az előljárók részéről az annak vezetésébe való beavatkozás mellőzendő.

XVII.

Jelentkezések és bemutatások.

1. Ha ő Felsége a király, a királyi ház valamely tagja, idegen uralkodó, vagy ezek valamely családtagja, a honvédség főparancsnoka, vagy ennek adlatusa (helyettese) érkeznek egy oly őrsállomásra, a hol közös hadseregbeli katonaság vagy honvédség nem létezik, az összes legénység — parancs bevárása nélkül — díszbe öltözik s csak így mutatkozik nyilvánosan.

Oly állomásokon, a hol közös hadseregbeli katonaság vagy honvédség létezik, az állomásparancsnokság ez irányú intézkedései a csendőrségre is mérvadóak.

Díszbe öltözködik a csendőrlegénység továbbá, ha az őrsállomásra bármely minister vagy államtitkár hivatalból érkezik.

Hasonlólag díszben jelenik meg az összes legénység szent István király napján és ő Felsége a király születése napján, mely napokon különben az isteni tiszteleten is résztvesz és e napok előestéjén a csendőrségi laktanya, parancs bevárása nélkül a gazdasági átalány rovására, ha a lakosság is világít, okvetlen kivilágítandó.

2. Szemle-vizsgára érkező, minden rendű előjárónak, az őrsállomáshelyen való tartózkodása ideje alatt a legénység díszben jár ki.

3. A csendőrtisztek által teljesítendő jelentkezésekre vonatkozólag a szolgálati szabályzat I. R. 34. §-a mérvadó.

Egyebekben pedig a következők rendeltetnek:

a) Ha *ő császári és apostoli királyi Felsége* legkegyelmesebb királyunk Magyarország területén — kivéve Budapestet, Gödöllőt és környékét — nagyobb csapatgyakorlatok vagy bármi oknál fogva megjelen, azon csendőrkerületi parancsnok, a kinek parancsnoksága területén *ő Felsége* rövidebb vagy hosszabb időn át tartózkodik, minden további parancs bevárása nélkül az illető helyen és kellő időben megjelenni és ott *ő Felsége* első főhadsegédénél szabályszerűen jelentkezni és parancsait kikérni tartozik.

Ha a kerületi parancsnok beteg vagy szabadságon volna, ezen jelentkezés a rangban következő és nem akadályozott kerületbeli törzstiszt által teljesítendő; megjegyztetvén, hogy a szemleutazások az illetőket ezen jelentkezés alól fel nem mentik.

b) Ha a m. kir. honvédség főparancsnoka vagy ennek adlatusa egy csendőrtiszti állomásra (kivéve Budapestet) szolgálatilag megérkezik, eltekintve attól, vajjon ezen az állomáson m. kir. honvédség vagy cs. és kir. katonai állomásparancsnokság van-e vagy sem, az állomáson jelenlevők között rangban legmagasabb csendőrtiszt ezen magas személyeknél (de nem az érkezésnél, hanem a szálláson) díszben jelentkezni tartozik.

A jelentkezés ideje és helye a jelentkező által személyesen, az illető magas személy mellé beosztott segédtsizttől tudandó meg.

Ha az illető tiszti állomáson tiszt bármely okból otthon nem lenne, esetleg beteg volna, a jelentkezést az őrsparancsnok (de csak az illető segédtsztnél) tartozik — a csendőrtiszt akadályozása okának bejelentése mellett — díszben teljesíteni.

c) Ha egy csendőrtiszti állomásra a miniszterelnök, a honvédelmi vagy belügyi miniszter, továbbá a honvédelmi vagy belügyi államtitkár, esetleg a belügyminiszternek közbiztonsági ügyekben kiküldöttje hivatalosan megérkezik, ezen magas személyeknél a b) alatt megjelölt csendőrtiszt, esetleg altiszt (de csak a szálláson) díszben jelentkezni és esetleges meghagyásokat kikérni tartozik.

d) Ha egy csendőrtiszti állomáson a c) alatt megjelölt magas személyeken kívül bármely más miniszter vagy államtitkár szolgálatilag megjelen, ezeknél a b) alatt megjelölt csendőrtiszt, esetleg altiszt (szintén csak a szálláson) díszben magát bemutatni tartozik.

e) Ha a csendőrtiszti állomásra egy csendőr-előjáró vagy feljebbvaló váratlanul megérkezik, a b) alatt megjelölt csendőrtiszt, esetleg altiszt, a mint a megérkezésről tudomást szerez, az illető előjárót vagy feljebbvalót felkeresi és nála díszben jelentkezik.

Ha a megérkezés ideje előre jelezve van, az illető tiszt vagy altiszt, a megérkezésnél (a pályaudvaron, hajóállomáson stb., ha ezek a helység belterületén vannak;) tartozik az előjárót vagy feljebbvalót díszben bevárni és nála jelentkezni.

4. Ha említett személyiségek, illetve előjárók az őrsre váratlanul megérkeznének, az őrsparancsnok vagy helyettese minden idővesztés nélkül s azon öltözetben, melyben épen van, jelentkezik, illetve bemutatja magát s az első alkalmat megragadja, hogy kalapot és kardot ölthessen.

5. Ha az őrsállomásra — hol katonai vagy honvéd-állomásparancsnokság nincsen — katonai állomány valamely tetteges tisztje érkezik, ennél az őrsparancsnok — mint ilyen — díszben jelentkezni tartozik.

6. Oly állomáshelyeken ellenben, hol katonai vagy honvéd-állomásparancsnokság létezik, ott egy magasb rangú tiszt megjelenésekor — ha csak a csendőrséghez nem tartozik — a fent elrendelt jelentkezés elmarad, mivel ez az illető állomásparancsnok által teljesítettik.

7. Csendőrségi előljáróknak szemlére való megérkezésük alkalmával követendő eljárásra vonatkozólag a következők tartandók szorosan be:

a) Tiszti állomásokon, szemle alkalmával, a szolgálati szabályzat I. R. 38. §. 285. pontjában a csapattestek és osztályok részére előírt minta szerint szerkesztett létszám-kimutatás átadása csak egyszer, és pedig az első napon történik.

b) A vizsgáló előljáró érkezte és távozása alkalmával, a rangban legidősb tiszt, őrsállomáshelyeken az őrsparancsnok, nála díszben jelentkezni tartozik.

c) Ha vizsgáló előljáró megérkezését előre tudatja, vagy ha a vizsga egy egész napon, esetleg több napon át folytatattatik s az előljáró a mindenkori kezdetet előre megjelöli, ez esetekben mindenkor a laktanya szabályok 66. pontja szerint fogadandó.

Ha ellenben az előljáró e tekintetben nem rendelkezik s így megjelenése bizonytalan, a legénység a napirend szerint szabályszerűen foglalkozik s az előljáró megjelenése alkalmával akként fogadandó, a mint ez a váratlanul megjelenő előljárók fogadtatására elő van írva.

d) Hogy a vizsgáló mikorra és mely helyen rendeli a reggeli és esteli jelentés megtételét erre vonat-

kozólag az őrsparancsnok tartozik mindenkor az előjáró parancsát kikérni.

XVIII.

Statisztikai adatok.

1. A csendőrségi szolgálat érdeke megköveteli, hogy minden rendü parancsnok felügyeleti körletének minden viszonyait alaposan ismerje. Minthogy pedig a csendőrség főfeladata a közbiztonságnak zavartalan fentartása, ezért minden csendőr-egyénnek elsőrangú kötelessége a szolgálat ezen ágazatára a legnagyobb súlyt fektetni, azt ápolni, magát e szolgálatban tökéletesbiteni és oda törekedni, hogy a közbiztonság mindig jó legyen.

A csendőrtisztek — mint a legénység parancsnokainak és vezetőinek — kötelessége alárendeltjeiket a közbiztonsági szolgálat teljesítésében ellenőrizni, őket a közbiztonsági szolgálat helyes teljesítésére buzdítani és e szolgálatra kioktatni.

Ezen kötelezettség első sorban a szakasz- és szárnyparancsnokokra hárul; mert a szakaszparancsnok főteendői közé tartozik a közbiztonsági szolgálatnak helyes vezetése, a szárnyparancsnoknak pedig egész szárnya területén kell a közbiztonsági szolgálat szabatos kezelése fölött őrködni.

E fontos kötelességnek ezen alosztály-parancsnokok csak akkor képesek megfelelni, ha maguk is a közbiztonsági szolgálat iránt érdeklél viseltetnek, azzal foglalkoznak, annak kezelésére befolyást gyakorolnak és a közbiztonságra befolyással levő, valamint a fontosabb, még ki nem derített bűncselekményeket érintő adatoknak szorgos gyűjtése és nyilván-

tartása által maguknak alárendeltjeik ellenőrzésére és vezetésére az alapot megszerzik.

Megdönthetetlen elv, hogy közbiztonsági szolgálatot személyi és helyi ismeretek nélkül sikeresen kezelni nem lehet, de ép oly kétségtelen tény az is, hogy fontosabb büntetendő cselekményeket, adatok gyűjtése, azok folytonos kiegészítése, nyilvántartása és az ezen adatokból levont helyes következtetések nélkül, kideríteni — ha csak a tetteket valaki el nem árulja — szintén nem lehet.

Az előre bocsátottak folytán elrendeltetik tehát, hogy ugy a szárny-, mint a szakaszparancsnokok, területük közbiztonsági szolgálatára vonatkozó adatokat gyűjtsenek és azokat nyilvántartsák.

Ezen adatoknak összeállítására és nyilvántartására minta ugyan nem adatik, [azonban irányadóul tekintendők a következők :

A) A szakaszparancsnokok részére.

a) Az őrsök által teljesített közbiztonsági szolgálatról »tevékenységi kimutatás« (ugyanazon rovatcímmel mint a »Csendőrségi Zsebkönyv« hason kimutatásában) vezetendő. E kimutatás közös fejrovatozással készítendő és abban minden őrs részére egy külön-külön vízszintes rovat nyitandó.

E kimutatásban minden őrs rovatába az egyes adatok szám szerint jegyzendőek be minden egyes öt napi eseményi jelentésből és pedig: évközben csak írónnal huzott vonások által. Ezen vonások az év végével összegezendőek és minden rovatba a megfelelő szám tintával beirandó. A kimutatás alján a végösszeg rovatban a szakasz egész évi adatai összegezve tintával kitöltendőek.

b) A ki nem derített fontosabb közbiztonsági zavarok, mint rablás, gyilkosság, nagyobb szabású lopás stb. külön jegyzékben tartandók nyilván, mely jegyzékben a szakaszparancsnok az illető esetre vonatkozó minden tudomására jutott mozzanatot esetről-esetre bejegyez.

E jegyzék alakja és vezetésének módja a szakaszparancsnok saját belátására bízatik; azt tehát előírni senkinek sem szabad.

c) Az őrsök által teljesített »egyéb szolgálatok«-ról egy hason »kimutatás« vezetendő, mint az a) alatt jelzett és ebben az adatok szintén az eseményi jelentésekből gyűjtendőek és összegezendőek hason módon, mint az a) alatt mondva van.

Ezen előjegyzések a szakaszparancsnoknak elősegíteni, sőt biztosítani fogják az őrseinek szolgálati működése fölötti áttekintését és ellenőrzését, mert az a) alatti kimutatás segélyével mindig tudni fogja, hogy egyrészt mily büntetendő cselekmények, mily számban és mely őrskörletben fordultak elő, hogy azok ki vannak-e derítve vagy sem? továbbá tudni fogja, hogy legénysége mily eredménnyel működik s ennek alapján a kevés eredménnyel működő őrsöket nemcsak szemlék alkalmával, de állomáshelyéről is nagyobb szolgálati tevékenységre serkentheti, buzdíthatja; e kimutatásból látni fogja továbbá, hogy egyes büntetendő cselekmények az egyes vidéken mily számarányban fordulnak elő, ott tehát, hol egy és ugyanazon bűncselekmény sűrűn előfordul, — annak okát kipuhatolva — a szükséges intézkedéseket annak megállapítása céljából azonnal megteheti.

A b) alatti jegyzék segélyével a szakaszparancsnok azon helyzetbe jut, hogy az illető ki nem derített

közbiztonsági zavar minden mozzanatát ismerve, ha annak kiderítése sokáig huzódik, az érdekelt őrsöt bármikor, az ez irányban folytatott eljárására vonatkozólag, felvilágosító jelentésre szoríthatja s ennek alapján az őrsöt a sikeresebb nyomozásra figyelmeztetheti, buzdíthatja és oktathatja. E jegyzéket szolgálati utazásai alkalmával magával vive, a szakaszparancsnok meggyőződést szerezzen utközben magának arról, hogy alárendeltjei az eset nyomozásánál mikép jártak el s a maga részére is a bűnügyre vonatkozólag adatokat gyűjtsön, illető őrsét pedig szemle alkalmával, vagy állomáshelyéről a tapasztaltakról értesítse, a legénységet esetleg elkövetett hibákra figyelmeztesse, őket saját adatai nyomán utbaigazítsa, oktassa, szóval a ki nem derített fontos esemény kinyomozására legénységét befolyásolja, esetleg pedig — a fontos eseteknél — a nyomozást maga is kezébe vegye.

Ha a szakaszparancsnok a fontos és ki nem derített közbiztonsági zavarokról magának adatokat nem gyűjt, azokat folyton ki nem egészíti, akkor hivatásának eleget egyáltalában nem tehet, mert ezen esetekre vonatkozó megfelelő jegyzetek és azoknak folytonos és pedans nyilvántartása és kiegészítése nélkül sohasem fog egy bűncselekményt a maga érdeméből kideríteni, vagy annak kiderítésére sikeres befolyást gyakorolni.

Minden csendőr és csendőrtiszt, — a mint már e szakasz kezdetén említettett — szem előtt tartsa azt, hogy a csendőrség főfeladata a közbiztonság fentartása, mely feladat első sorban a szakaszparancsnokot érinti, a ki szakasza területén a közbiztonságért személyes felelősséget visel. A szakaszparancsnoknak tehát minden alkalmat meg kell ragadnia, hogy magát a közbiztonsági szolgálatban tökéletesítse.

A c) alatti kimutatásból a szakaszparancsnok mindig látni fogja, hogy őrsői mily szolgálatokat teljesítenek, mennyire lesznek, más, nem szorosán vett közbiztonsági, szolgálatokra igénybe véve, de azt is látni fogja, hogy az őrsők nem lesznek-e túlterhelve különböző szolgálatokkal, egyesek pedig nem hanyagok-e?

Ezen adatok alapján tehát az őrsők szolgálat-teljesítését szintén befolyásolhatja, illetve ellenőrizheti.

2. Ezen — a közbiztonsági szolgálatot érintő — statisztikai adatokon kívül szükséges, hogy a szakaszparancsnokok szakaszaik belviszonyaira nézve is gyűjt-senek adatokat, a melyekből szakaszuk beligazgatása megítélhető legyen.

Ezen adatok a következők:

a) A közigazdálkodások vagyoni állása őrsönkint kimutatva; külön a készpénz és külön az anyagérték.

E kimutatásba az adatok az őrsők által három havonkint a szárnyhoz felterjesztendő becslési jegyző-könyvekből (lásd XIV. 27. pontot) irandók.

E kimutatás a következő minta szerint egy iven vezetendő:

KIMUTATÁS

szakaszhoz tartozó őrsők közigazdálkodásának vagyoni állásáról 1896. évben.

Őrs	Rendszeresített lét-szám	Tényleges lélszám	Ezek között nő-s	A közigazdálkodás vagyoni állása															
				1896. márcz. 31.		1896. jun. 30.		1896. szept. 30.		1896. decz. 31.		1896. év végén esak egy résztvevőre							
				kész-pénz		anyag		kész-pénz		anyag		kész-pénz		anyag		érték			
				frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
agy-Szeben	11	11	2	215	20	220	40	230	240	250	235	270	245	30	27	33			
egyháza																			
gy tovább																			

E kimutatásból a szakaszparancsnok mindenkor látja őrségi közigazgatásának állását és ott a hol szükséges, befolyását azonnal gyakorolhatja.

b) A legénység takarékoságáról a szakaszparancsnok minden szemle alkalmával magának meggyőződést szerez és ebbeli leletét, mint az egyéb minősítvényi adatokat, a minősítvényi, jegyzékbe bevezeti.

A takarékoság az erkölcsiség alapja, erkölcsös ember pedig rendszerint kötelességtudó is, a takarékoság tehát a közszolgálatnak pontos és buzgó teljesítésére nagy befolyást gyakorol. Azért tehát minden szakaszparancsnok kötelessége alárendelt legénysége körében a takarékoságot ápolni és legénységét arra serkenteni. Megjegyeztetik itt azonban, hogy a mily nagy hiba a pazarlás, vagy a pénzzel való könnyelmű gazdálkodás, épen s talán még nagyobb hiba, a pénz utáni sóvárgás, mely kapzsi zsugoriságot eredményez s melynek végeredménye a szabadköltség elfogadása, vagy az uzsoráskodás, tehát a bűn. Azért tehát ez irányban a kellő mérték mindig szem előtt tartandó és a helyi drágasági viszonyok, sőt az egyes ember egyéni tulajdonságai és igényei is, szem előtt tartandók. Egyéves csendőrtől megtakarított pénzt követelni nem volna észszerű, mert a csendőrnek az első évben sok mindenféle kiadása van, s elég takarékoság már az is, ha egy év alatt mindazon tárgyakat beszerzi, a mikkel egy csendőrnek birnia kell, aprólékos kézi szerek, óra, egy-két csinos kép stb.

Egy csendőr, a ki a két évet már betöltötte, 25—30 forint megtakarított pénzt felmutathat, egy három éves csendőr a második és harmadik évben összesen 60—70 forintot megtakaríthat; egy pótadíjas csendőr pedig évente 50—60 forintot is megtakaríthat.

c) A szakasz állományába tartozó legénységre kiszabott büntetésekről egy jegyzék vezetendő. Ezen jegyzékbe, mely egy fél iven és több évre terjedőleg szerkesztendő — a szakasz-, szárny- és kerületi parancsnokság által kiszabott fenytések és a hadtörvényszéki ítéletek — minden hó végén, szám szerint bejegyzendők a következő minta szerint:

JEGYZÉK

a szakasz állományába tartozó legénység fenytéseiről.

Év	1896		Összesen	1897		Összesen	1898		1899	
	68			70						
	fegy.	had-törv.		fegy.	had-törv.					
Január	6		6							
Február	3	1	4							
Márczius	4		4							
Április	2	1	3							
Május										
Junius										
Julius										
Augusztus . .										
Szeptember . .										
Október										
November . . .										
Deczember . .										
Összesen . . .										

E jegyzék oly nagyságú kártyapapírra ragasztandó, mint a büntetési jegyzőkönyv és a büntetési jegyzőkönyvben őrzendő.

Ezen jegyzék úgy az illető szakaszparancsnoknak, mint a vizsgáló előljáróknak gyors áttekintést fog nyújtani a szakasznál előfordult fenytések számáról és igen tanuságos összehasonlítást fog adni a legénység magaviselete felől. Ezen adatok több éven át gyűjtve, biztos tanuságot szolgáltatnak a legénység magatartásának javulásáról vagy hanyatlásáról, tehát biztos adatokat is tartalmaznak a fegyelem kezelését illetőleg.

B) A szárnyparancsnokok részére :

a) A »tevékenységi kimutatást« ép úgy vezetik, mint a szakaszparancsnokok, azon különbséggel, hogy az adatokat nem örsönként, hanem szakaszonként összegezve jegyzik ki az eseményi jelentésekből ;

b) a szárny területén előfordult ki nem derített fontosabb közbiztonsági zavarokat szintén előjegyzik ; utazásaik alkalmával — a mennyire lehetséges — maguknak ezen közbiztonsági zavarokra vonatkozólag adatokat gyűjtenek, hogy ezen jegyzék alapján alárendelt szakaszparancsnokaik szolgálati működését ellenőrizhessék, őket szükség esetén a tevékenyebb és sikeresebb működésre serkenthessék és oktathassák ;

c) az örsök által teljesített egyéb szolgálatokról a szárnyak külön kimutatást nem vezetnek, a szakaszok ez irányú kimutatásait azonban minden év végével bekövetelve, átvizsgálják és ezekből maguknak alárendelt legénységük által teljesített szolgálatokra vonatkozólag meggyőződést szereznek és szükség esetén az illető szakaszparancsnoktól felvilágosító jelentést követelnek, melynek alapján a netán szükséges intézkedéseket megteszik.

3. A szárny belviszonyaira vonatkozólag a következő adatokat gyűjtik:

a) a közgazdálkodási vagyoni állásáról, úgy, mint a szakaszok, örsönként kimutatva;

b) a szárny állományába tartozó legénységre kiszabott fegyelmi fenytésekről és hadtörvényszéki büntetésekről, úgymint a szakaszok, csakhogy az egész szárnynál előfordult büntetéseket összegezve;

c) a szárny legénysége között előfordult megbetegedések havonként összegezve, egy félives jegyzékbe, mely több évre szerkesztendő.

Ezen jegyzékből, a szárny legénységének egészségi állapotát mindig maga előtt látja a szárnyparancsnok.

4. Minden év végével — a legénységi minősítvények szerkesztése előtt nyolcz nappal — a szakaszparancsnokok az általuk vezetett statisztikai adatok összes kimutatásait és jegyzékeit a szárnyparancsnokságnak felterjesztik; a szárnyparancsnok ezen adatok helyeségéről — a saját előjegyzéseivel összehasonlítva — meggyőződik, azután pedig egy külön kimutatásban, szakaszonként a különböző adatokat a következőkép csoportosítja:

a) a tevékenységi kimutatásokból szakaszonként feltünteti, hogy a lefolyt évben összesen hány bűntény és vétség és külön hány kihágás követtetett el és hány eset lett ezek közül kiderítve. A kiderített bűntetendő cselekmények száma az elkövetett bűntetendő cselekmények számával szemben százalékokban is kiszámítandó. Ezen számokból látni fogja a szárnyparancsnok, hogy szakaszai mily sikerrel működtek a közbiztonsági szolgálatban;

b) a ki nem derített fontosabb közbiztonsági zava-

rok előjegyzéseiből kijegyzi, hogy az illető évben, szakaszonként hány ily zavar fordult elő és hány lett kiderítve?

E jegyzékből az illető szakaszok ez iránybani tevékenységéről szerez magának biztos meggyőződést,

c) a közgazdálkodási vagyon kimutatásából kiszámítja szakaszonként, hogy egy-egy részvevőre hány forint vagyon esik, mi által szárnyának közgazdálkodási viszonyairól biztos tudomást szerez;

d) a kiszabott büntetésekről vezetett jegyzékből kimutatja, hogy szakaszonként hány büntetés fordult elő a lefolyt évben és a büntetések számát az illető szakasz állományával szemben százalékokban is kitünteti, mely kiszámítás által az illető szakasz fegyelmi állapotáról magának tiszta képet alkot.

Mindezen adatokat, valamint a legénység takarékoságáról és a beteg legénységről vezetett jegyzékadatait a szárnyparancsnok a legénységi minősítvények szerkesztése céljából, a szárny székhelyén megjelent szakaszparancsnokokkal, tanulságos, beható és az egyes szolgálati ágazatok eredményeit a szakaszok között összehasonlító megbeszélés tárgyává, ez által tehát a szakaszparancsnokok szolgálati működését alapos megbírálás tárgyává teszi és ez alkalommal a szükséges útbaigazítást, figyelmeztetést, oktatást is megadja, nemkülönben az érdem megdicsézésétől sem zárkózik el.

A megbeszélés után a szakaszok statisztikai kimutatásai és jegyzékei az illető szakaszparancsnoknak visszaadandók.

6. Minthogy ezen statisztikai adatok nemcsak az illető alosztályok és azok parancsnokai működésének megítélésére szolgálnak biztos alapul, de éveken át

gyűjtve, tanuságot is fognak szolgáltatni az illető alosztály mikénti fejlődéséről, esetleg hanyatlásáról, mely utóbbi esetben a hanyatlás okának kipuhatólása után, annak megakadályozására a szükséges intézkedések meg lesznek tehetőek, ez okból ezen adatok ki nem selejtitendők, hanem — kivéve a »Jegyzék a ki nem derített fontosabb közbiztonsági zavarokról« és »Jegyzék a fenytésekről és a legénység megbetege-déseiről«, melyek több évfolyamra terjednek — minden év végén külön szám alatt igttatandók és külön csomagban »Statistikai adatok 18 . . évről« címzéssel irattározandók. Az előbb említett több évre terjedő jegyzékek azon évfolyam statistikai adataihoz csatolandók és irattározandók, a mely évben beteltek.

A szárnyparancsnokságnál ezen irattározott adatokhoz azon összesítés is csatolandó, mely a szakaszparancsnokokkal, — a minősítvények szerkesztése alkalmával — tartott megbeszélés alapjául szolgált.

7. Minthogy pedig csak helyes statisztikai adatokkal lehet a valóságnak megfelelő tényeket konstatálni, tehát csak az ilyen megbizható statisztika az, a mely nem hizeleg, de nem is csal, hanem a tényeknek megítélésére az egyedül biztos alapot szolgáltatja, ez okból ezen adatoknak pontos és lelkiismeretes gyűjtése és nyilvántartása különösen hangsúlyoztatik és elrendeltetik, hogy a törzstisztek szemléjük alkalmával, ezen adatok helyes gyűjtéséről győződjenek meg és az illető alosztályparancsnokok szolgálati működésének megítélésére — ezen, a tiszta tényeket feltüntető adatokból is — maguknak támpontokat gyűjtsenek.

XIX.

A fegyelmi fenyítések végrehajtása következtében levonandó pénzilletékekkel való elbánás.

1. A »Szolgálati Szabályzat« I. Rész 686. pontjának 5-ik bekezdése, valamint az »Illetékszabályzat a m. kir. csendőrség számára« 46. §-a értelmében a fogságfenyítések végrehajtása folytán fenmaradó azon pénzilletékek, melyek a kincstár javára nem esnek, az őrs közgazdálkodását illetik meg.

A fegyelmileg fogságfenyítéssel büntetett egyének illetékekkel való ellátására nézve a következő határozványok mérvadók:

a) Szobafogsággal fenyített hadapród-tiszthelyettes, őrmester (czimzetes őrmester) és hadapród a fogság tartamára, ellátási költségeinek fedezésére, napontai 2 korona, 6 fillér zsoldilletékben részesül, és esetleges érem-, jelvény-, valamint szolgálati pótdíját is megkapja.

b) Egyszerű fogsággal fenyített hadapród-tiszthelyettes a fogság tartama alatt, ellátási költségeinek fedezésére, napontai 86 fillér zsoldilletékben és a szolgálati pótdíjban részesül, esetleges érem- és jelvény-pótdíja azonban a kincstár javára esik.

c) Egyszerű fogsággal fenyített őrmesternek, szigorított vagy magánfogsággal fenyített őrsvezető és csendőrnek illetéke naponként 86 fillérből áll, a melyből 26 fillér a fenyített részére szükséges kenyér, ruhamosás stb. költségeinek fedezésére szolgál, a fenmaradó 60 fillér pedig azon őrs közétkezését illeti meg, melyen a fenyítés végrehajtatik.

d) A fegyelmileg fenyített nők altisztek és csendőrök családjai a fenmaradó zsoldilletményből napontai 80 fillér élelmezési járandóságban részesülnek.

2. Szobafogsággal fenytett hadapród tiszthelyettes, őrmester vagy hadapród a fogsági napokra a teljes zsoldot megkapja, köteles azonban ebből a napontai 2 korona 6 filléren felüli zsoldmaradványt ellennyugta mellett a szakaszparancsnoksághoz beküldeni.

Ezen zsoldmaradvány a szakaszparancsnokság által a büntetés leteltével az *L)* melléklet szerint szerkesztett beszoigáltatási jegy kíséretében, a szárnyparancsnoksághoz terjesztendő fel. L) melléklet

3. Egyszerű fogsággal fenytett hadapród-tiszt-helyettes a fogsági napokra szintén megkapja a teljes illetéket, a napontai 86 filléren felüli zsoldmaradványt és az esetleges érem- vagy jelvénytótdíjat azonban ellennyugta mellett a szakaszparancsnoksághoz terjeszti fel.

A szakaszparancsnok a beérkezett pénzösszeget (a büntetés leteltével) az előirt beszoigáltatási jegy kíséretében a szárnyparancsnoksághoz terjeszti fel, mely az esetleges érem- vagy jelvénytótdíjat a pénztári naplóban bevételezi.

4. Minden oly esetben, a midőn valamely altiszt vagy csendőr egyszerű-, szigorított-, magánfogsággal fenytve lett, a fogsági napokra esedékes zsoldja és esetleges érem- vagy jelvény, valamint szolgálati pót-díja az őrsparancsnok által visszatartandó és az előjáró szakasz (a gödöllői őrs részéről a különítmény) parancsnoksághoz felterjesztendő.

5. A szakaszparancsnok a beérkezett pénzösszegeből minden fogsági napra 86 fillért azon őrsnek kézbesít, a melynél a büntetés kitöltetett, a netaláni élelmezési járandóságot pedig kézbesítés végett az illető őrsnek megküldi, míg a fenmaradó összeget a büntetés leteltével az előirt beszoigáltatási jegy kíséretében a szárnyparancsnoksághoz terjeszti fel.

Ezen pénzből az esetleges érem-, jelvény- vagy szolgálati pótdíj a kincstár javára esik, a zsoldmaradványból pedig világításra naponta 12 fillér és a téli hónapokban ezenfelülfűtésre 24 fillér azon órs közgazdálkodását illeti, a melyben a fenyítés végrehajtatott.

Ezen átalány azonban csak annyi napra jár, a hány napon át a fogda tényleg elfoglalva volt. Ha tehát a fogdában egy időben több egyén állaná ki büntetését, említett átalány nem lesz minden egyén után, hanem csak minden nap után felszámítva; ezek szerint ha a fogda egy hónapon át minden napon el volt foglalva, több adag, mint a hány napja a hónapnak van, fel nem számítható.

A fűtés- és világításért esedékes összeg levonásával még fenmaradó zsoldrésznek két harmada az anya-órs, egyharmada pedig azon órs közgazdálkodásának javára esik, a melyen a büntetés végrehajtatott.

6. A szárnyparancsnok a hozzá beérkezett minden ily pénzösszegeből a kincstár javára esedékes érem-, jelvény- és szolgálati pótdíjat a pénztári naplóban, a még fenmaradó zsoldrészt pedig a pénztári napló alakjában vezetendő »Előjegyzés a fegyelmileg fenyítettek azon pénzilletékeiről, melyek fogságfenyítés végrehajtása következtében tőlük elvonattak« című naplóban bevételezi és a megelőző hóban az előjegyzésben bevételezett valamennyi összegeket a fentebiek szerint elosztva, az illető órsöknek, a közgazdálkodás javára, az *M*) melléklete szerint szerkesztett nyugta és ellen nyugta mellett minden hó 16-án esedékes zsolddal — a zsoldjegyzéken felszámítva — kiadja.

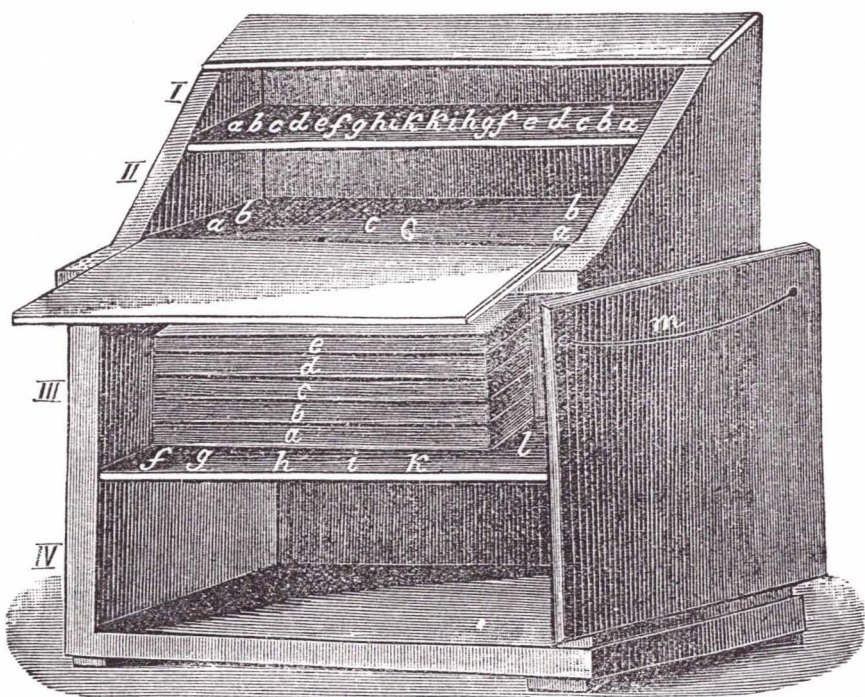
M) melléklet.

MELLÉKLETEK.

Az író- és ruhaszekrények málházása.

Egy író- és ruhaszekrényben két csendőr helyezi el ruházatát, írószereit stb. A betartandó rendet illetőleg a következők irányadók:

Ezen szekrények belseje tiszta kék papírral bevonandó, a rend pedig az alábbi rajz utmutatása szerint tartandó be.

I. Legfelsőbb polcz.

a) tentatartó, b) porzótartó, c) iron, d) irótollak, e) pecsétviasz, f) tollkés, g) vörös írón, h) ruggyanta (gummi), i) pecsétnyomó, k) gyufatartó.

II. polcz.

a) tiszta írópapír, *b)* előjegyzési könyvek, *c)* többi meglevő könyvek és füzetek, hátukkal kifelé egymásra rakva, még pedig a legnagyobb alól, a legkisebb felül.

III. polcz (egy csendőr részére)

a) tiszta fehér ruha, ezek között a használatban nem levő tiszta téli gyapoting és alsó nadrág, valamint a zsebkendők és törülközők; *b)* kapezák és harisnyák; *c)* a legujabb zubbony; *d)* a dísznadrág után következő legujabb nadrág; *e)* a használatban nem levő második szolgálati zubbony és nadrág, a lovasoknál a bőrös nadrág is; *f)* ruhakéfe; *g)* hajkefe fésűvel, kézi tükör; *h)* szappantartó szappannal és esetleg a borotváló eszköz; *i)* fogkefe és esetleg a fogtisztító szer; *k)* keztyűk dobozban; *l)* nyakravalók, bundabőr-keztyűk, jelsíp-zsinórok, kardbojtok, nyakszegélyek, csillagok kis dobozban; bélésvásznak, piros posztó, zsinórok, gombvarró eszköz stb.

IV. polcz (a másik csendőr részére)

ugymint a III-ik polcz.

Ezen két utóbbi polczon elhelyezendő ruhanemű csak annyira hajtandó össze, hogy a polcz elején és jobb részén 10—15 centimeter tér maradjon, a hová az *f*-től *l*-ig megjelölt tárgyak helyeztetnek el.

A posztóruha az előbb említett hely hosszának megfelelően lesz összehajtva. A nadrág csak az ülep-nél igényel egyszeri összehajtást, míg a zubbony csak hosszában, előrészén pedig csak annyira, hogy a

polcz elején 10–15 centimeter tér maradjon. A gallér és az aljrészek nem hajtandók be. A posztóruházat ily módon legkevesebb gyűrődést fog szenvedni.

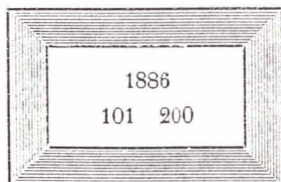
A szekrény ajtajának belső részére egy zsinór m) szegezendő, melyre mindkét csendőrnek használatban levő törülközője függesztendő.

A szennyes ruha részére egy zárható láda szerzendő be a közgazdálkodás terhére, mely láda a kamarában vagy a padláson helyezendő el.

A tisztító eszközök egy zöld kelméből készült, megfelelő nagyságú, az illető csendőr nevével ellátott zacskóban a kamarában tartandók.

Az altisztek által követendő málházási rend az irodaszekrény alkatától függ.

A szekrény fiókos részének felső polczán a szá-zanként összekötött és alábbi felirattal:

ellátott ügyiratok és férhely esetén a betelt szolgálati könyvek is tartatnak; a két közép polczon az őrsparancsnok fehéreneműje és az *f*-től *h*-ig megjelölt tárgyak, végre az alsó polczban az őrs tiszta lepedői és vánkoshéjai helyezendőek el.

A szekrénynek aggatásra készült részében a ruházati darabok akasztandók fel.

Az őrsparancsnok tisztító szerei, hasonló módon mint a csendőröké, kamarában tartandók.

B) melléklet.**Fénymáz készítése és használata**

a fegyverágyak fénymázolásához.

Veszünk gyapjút, vagy ilyenből készült már használt posztódarabot, ezt tyuktozás nagyságra összegöngyölitjük s azután két darab 16 □ cm. nagyságú finom, sima vászonnal beborítjuk, de a nélkül, hogy az összeköttetnék.

Ezek után a göngy nyilásánál, illetőleg a vászon végénél a tiszta gyapjudarabot sárga fénymázzal leöntjük, de csak oly mennyiségben, hogy a fénymáz a két vászondarabot megnedvesítse, minek megtörténtével azt, a gyengén megmelegített fegyverágy egyik végétől a másikig — ép úgy, mint a szijazat fénymázolásánál — gyengén a fára téve vonjuk, míg a fa fényes lesz.

Arra igen ügyelendő, hogy a fénymázoló göngy ott, a hol lefelé vonatott, vissza ne vonassék, valamint arra is, hogy a fénymázoló göngy a fát alig nedvesítse, mert az által, ha a fénymáz nagy mennyiségben hat a göngyön keresztül a fára, a szesz a fára már reá kent régi fénymázt feloldja s így fényesség egyáltalában nem áll elő.

Ha a fegyverágy fénymázolva nem volt, vagy esetleg piszkos, akkor szappanos meleg vízzel előbb lemosandó, megszáritandó, faolajjal kissé bekenendő, száraz, tiszta ronggyal jól megdörzsölendő s csak ezután fénymázolandó; ha pedig csak fényét veszítette, akkor egy száraz, tiszta, fehér ronggyal jól letörölendő és azután fénymázolandó.

Ha fénymázolás közben a göngy az ágyat nem nedvesíti, a gyapjura újból kis mennyiségű fénymáz töltendő és ez ismétlendő addig, míg az ágy fényes lesz.

Hogy a fény az ágyon tartósabb legyen, a göngy azon része, mely a fára tétetik, faolajjal kissé bekenendő, azonban csak akkor, ha a fa már fényesedni kezd.

Az ágy fénymázolása gyakran nem eszközlendő, hanem csakis akkor, ha fényessége már egészen elenyészett.

Megfelelő ügyelet mellett, ha minden szolgálatból történt bevonulás után az ágyat tiszta fehér és száraz, de puha ronggyal gyengén nyomva jól ledörzsöljük, fényessége 3—4 hóig is eltart.

Ha a már egyszer használt gönggyel újból fénymázolni akarunk, a két vászondarab ujjal felcserélendő és a gyapjudarab lágyra dörzsölendő, de ügyelendő általában arra is, hogy a vászon lyukas ne legyen.

A fénymázot legjobb kereskedésből venni, mert 10 kron vett fénymázzal egy ágyat 10—15-ször is lehet fénymázolni.

Erős szeszből a fénymáz akként készítettetik, hogy egy üvegbe fél liter szeszt és ebbe 20 dekagramm apróra összetört »Schellak«-ot teszünk s azt gyenge meleg helyen addig tartatjuk, míg a szesz a schellakot teljesen feloldja. A keverék gyakran felrázandó, hogy a feloldás elősegíttessék.

Ügyelendő arra, hogy az üveg erősen be ne dugaszoltassék, mivel a szesz azt másként szétrepeszti.

B₁) melléklet.

Fénymáz (Lack) készítése és használata

a szijazat fénymázolásához.

A szijazat fénymázolásához szükséges (lakkozás) jó fénymáz, a következőképen készül:

40—50 gramm fenyőkorom (kinrusz) egy deszkára teendő s azután erős szeszszel úgy keverendő össze, hogy a fenyőkorom jó nedves legyen; ennek megtörténtével e keverék meggyújtatik és kiégettetik.

A kiégetés után a deszkán visszamaradt koromból 2 kávéskanálnyi, továbbá 12 gramm finom lisztté tört indigó, $\frac{1}{2}$ liter szeszbe tétetik s egy fél óráig felolvadás végett behagyatik, ehhez még 30 gr. »chellak«, 20 gr. »kolofonium« és 15 gr. vastag terpentint kevertetik.

Ezen keverék most meleg helyen vagy 12 óra hosszáig tartandó, illetve addig, míg a különféle részek jól feloldódnak, minek megtörténtével használatba vehető.

Ezen fénymáz használatánál mindig arra kell ügyelni, hogy bármi kevés ideig is állott, kézhez vételekor előbb mindig felrázandó, a fénymázolás eszközésére használt gépbe (Lackmasina) pedig csak annyi öntendő, hogy az annak alján megerősített bőr megnedvesedjék.

A fénymázolásnak mindig a nap hevénél vagy meleg helyen kell történnie, hogy a szijazatra jövő fénymáz azonnal megszáradjon; szorosán ügyelendő továbbá arra is, hogy a fénymázolásra használt gép ne fel és alá, hanem mindig csak egy irányban huzassék, mert ellenkező esetben a fénymáz összemázolja a szijat.

C) melléklet.**A szijazat zsirtalanítása.**

Az új szijazat készítési módjánál fogva be van zsirozva, minek következtében a ruházaton zsirfoltokat csinál s így azt idő előtt tönkre teszi, miért is kötelessége minden egyesnek, ki új szijazatot kap, azt az alább közlendő mód szerint zsirtalanítani.

Körülbelül 10 dkgr. finom fehér keményítő kevés hideg vízben feláztatandó s ennek megtörténtével — folytonos keverés mellett, nehogy csomók képződhesenek — forró vízbe töltetik, hol péppé főzik.

Ezen péppel még meleg állapotában a szijazat azon része, mely a ruházatra fekszik, annyira bekenendő, míg fényt kap s ennek megtörténtével ott megszarítottatik.

Száradás után a keményítő péppel bevont részek egy szesz és schellakból készült fénymázzal betény-mázoltatnak, mint akár a fa, mi által a bőr állandó fényt kap és a zsirkiizzadás megátoltatik.

M. kir.sz. csendőr-kerületi parancsnokság

.....őrs

KIMUTATÁS

az 18..... évi hó megtartott czéllövészet eredményéről.

napja helye	A czéllövés	Név	Rendfokozat	Fegyver száma	Tárkarabély								A társzabély kipróbálására elhasznált töltények	A fegyverek állapota	Ügyesség a fegyverkezelésben	Az elcsentett töltények száma	A czéllövés eredménye	Forgópisztoly								A forgópisztoly kipróbálására elhasznált töltények	A forgópisztolyok állapota	Ügyesség a kezelésben	Az elcsentett töltények száma	A czéllövés eredménye	Időjárás	Megjegyzés
					Egész alak czéltábla				lövés									összesen				Egész alak czéltábla 20 lépés távolságra										
V/10		Német Péter . . .	hadnagy	201	4	2	5	1	9	3	.	jó	.	igen jó	4	2	5	1	9	3	.	jó	.	igen jó								
»	Kecskemét	Molnár György .	lovas őrmester	201	5	1	6	.	11	1	.	jó	1	igen jó	6	.	6	.	12	.	.	jó	.	igen jó								
»		Kovács Mihály .	lovas csendőr	202	2	4	2	4	4	8	3	jó	.	ki nem elégitő	1	5	3	3	4	8	3	jó	.	kinem elégitő								
»		Szabó János . . .	»	203	3	3	2	3	5	7	.	jó	1	jó	3	3	2	4	5	7	.	jó	.	jó								
»		Buzás Pál	»	204	5	1	3	3	8	4	.	jó	.	jó	5	1	3	3	8	4	.	jó	.	jó								
				Összesen . .	37	23					3	—	2		Összesen . .	38	22				3	—	1									

Kelt.....

N. N.

szakaszparancsnok.

Megjegyzés: A gyalog őrsöknél a forgópisztolyra vonatkozó rész a kimutatásban elhagyandó.